

Preventiv chantunal cun in deficit da 58 milliuns

Il cussegl grond ha cumenzà cun la debatta davart il preventiv chantunal 2014 e davart il program guvernamental

DA MARTIN CABALZAR

■ **Il cussegl grond ha cumenzà ier suentermezdi la sessiun d'enviern cun la tractaziun dal preventiv chantunal 2014. Il preventiv chantunal, il program guvernamental ed il plan da finanzas èn ils instruments centrals da la politica chantunala.** Sco quai che il parsura da la cumissiun da gestiun *Cristiano Pedrini* (pbd Roveredo) ha explitgà mussa il resultat operativ dal preventiv 2014 in surpli d'expensas da 58 milliuns. Sch'ins deduceschia las amortisaziuns ch'èn tut en tut pli autas pervia da las prescripziuns da rendaquint novas ed ils projects innovativs che vegnan finanziads separadamain importia il deficit dal preventiv 50,2 milliuns. La directiva dal cussegl grond areguard il deficit maximal da 50 milliuns vegnia uschia observada, constatescha Pedrini. Cun agid da prescripziuns restrictivas dal preventiv e dal plan da finanzas hajan ins pudì desister d'in program da spargn general e quai malgrà l'augment cuntinuà dals custs en il sector da las contribuziuns. «Quai cuntrari a la gronda part dals chantuns che han stuì elavurar per l'onn 2014 programs da distgargia u da spargn fitg dirs», constatescha il parsura da la cumissiun da gestiun.

Custs da personal e transfers

Ils custs da personal duain crescher 2014 mo moderadamain per 0,5 pertschient. Già cuntegnì è il sviilup dals salaris tenor lescha dad 1,0 pertschient. En il preventiv n'è betg resguardada ina chareschia dals salaris.

Ils custs da transfers cuntengnan las indemnisaziuns e las contribuziuns a communitads ed a terzas personas, ils custs

Il president da la cumissiun da gestiun Cristiano Pedrini ha preschentà ils accents principals dal preventiv 2014. FOTO Y. BÜRKLI

per la gulivaziun da finanzas e da grevanzas sco era las amortisaziuns da las contribuziuns d'investiziuns. Ils custs da transfers surpassan cun stgars 1,2 milliardas ils custs per l'administraziun centrala che cumpiglia custs da personal, custs materials ed ulteriurs custs da manaschi per bunamain ina mesa milliarda. A communitads ed a terzas personas duain vegnir pajadas contribuziuns da passa 908 milliuns (+1,2%).

Retgav fiscal

Il retgav fiscal vegn inditgà per 3,7 pertschient pli aut che en il preventiv da l'onn current. Da quels sa resultan 9 milliuns da las entradas fiscalas da personas naturalas e 10 milliuns da las entradas fis-

calas da las personas giuridicas. Sa basond sin las entradas fiscalas 2012 sa mussi ch'il preventiv 2013 era calculà memia bass.

480 milliuns investiziuns

Sco quai che la ministra da finanzas *Barbara Janom Steiner* ha accentuà cuntinua la regenza cun sia politica d'investiziun constanta, da la quala l'economia grischuna possia sa fidar. L'onn proxim duain vegnir investids 408 milliuns (+11 milliuns) directamain u tras contribuziuns a terzas personas.

Per la construcziun e per il mantegniment da las vias chantunales duain vegnir impundids 1933 milliuns. Ultra da l'attribuziun dal retgav net a l'uffizi per

il traffic sin via da stgars 80 milliuns e da la contribuziun or da meds publics generals da 20 milliuns surpiglia la confederaziun ina gronda part da las expensas en il sector da las vias.

Propostas da la regenza

La regenza ha fatg differentas propostas per mauns da la debatta davart il preventiv. La contribuziun dals meds statals a favur dalla finanziaziun da las vias duain vegnir fixada a 20 milliuns.

Partegnent l'egualisaziun ed alzaments da paga fa la regenza las suandantas propostas: il supplement da chareschia effectiv duain vegnir adattà, per adattaziuns da paja individualas e per la creaziun da novas piazzas vegn mess a

disposiziun 950 000 francs, per premisas da prestaziun ha il chantun resalvà 3,26 milliuns.

Plinavant propona la regenza da conceder 10,5 milliuns per il «Program turistic grischun 2014–2021», 2,56 milliuns per la realisaziun dal program cantunal d'integraziun, 2,5 milliuns per ils novs cudischs da matematica en ils idioms rumantschs e 4,7 milliuns per la realisaziun d'in center da quen e da strategia spaziala ed in credit supplementar da 470 000 francs per il sistem da finanzas computerisau da l'uffizi da construcziun auta.

Contribuziuns als spitals

Plinavant propona la regenza ils suandants credits en favur dals spitals: 4,1 milliuns per il servetsch d'urgenza e da transport, 5,8 milliuns per la scienza e perscrutaziun universitara, 22,9 milliuns per prestaziuns communizaiavas ed 1 milliun francs per segirar il provediment medical e medicinal.

Pe da taglia

Plinavant propona la regenza al cussegl grond da fixar suandontamain ils pes da taglia: 100% per taglias sin gudogn, facultad ed a la funtauna, 100% sin gudogns ord chapitals, 99% per taglias supplementaras, 10,5% per taglia da cultus, 90% per taglia da funtauna a las vischnancas e 13% taglia per las baselgias chantunales e per lur pleivs.

Las contribuziuns per la gulivaziun da fianzas per igl onn fiscal 2012 che daventan denton relevantas per 2015 fixescha la regenza la cumpart chantunala a 10 pertschient e la cumpart da scursanida da las cumparts communalas a 50%.